

EN HUSKY I HUSET?

INFORMASJON TIL VALPEKJØPERE OG ANDRE SOM ER INTERESSERT I RASEN SIBERIAN HUSKY

Norsk Siberian Husky Klubb

Foto: Kari Hope

SIBERIAN HUSKY I NORGE

De første siberian huskyene kom til Norge på slutten av 50-tallet, og rasen fikk raskt fotfeste. Norsk Siberian Husky Klubb (NSHK) ble stiftet i 1972. På det meste (1984) ble det registrert 577 siberian huskier (forkortes SH) i Norge. I 1985 ble det tillatt å konkurrere i hundekjøring med uregistrerte hundetyper, og antallet registrerte SH var deretter nedadgående i mange år. Alaska huskier, og kryssninger med disse, ble de foretrukne konkurransehundene. Antallet SH har igjen vært økende de siste tiårene, med en topp i 2021 med 496 registrerte hunder, for så å falle til 370 i 2023. Rasen har de siste årene vært inne på NKKs liste over de 25 mest populære hunderasene i Norge, noe som ikke bare er udelt positivt.

Norsk Siberian Husky Klubbs samlinger og arrangementer

Klubben har fire faste arrangementer i året: Vintersamling i februar med slede- og snørekjøringsløp, Spesialutstilling i mai/juni, Høstsamling med vognløp, snøreløping og sykkel/sparkesykkelklasser og Dørstokkmila hvor man har mulighet for trekkmerittering. Norsk Siberian Husky Klubb har i alle år også hatt stand på diverse messer, slik som Oslo Dog Show på Lillestrøm.

Klubben har fått gjennomslag for, og administrerer, trekkmerittering av rasen, slik at siberian husky kan få tittelen Norsk trekkhundchampion. I tillegg kreves minimum 3. premie fra trekkhundprøve for å kunne bli utstillingschampion.

Lokallag

Klubben har flere lokalavdelinger som arrangerer egne treff, fra turer en gang i uken til mer sporadiske treff og treningssamlinger. Ta kontakt hvis du lurer på om det er andre siberian husky-eiere i ditt nærrområde.

Velkommen i klubben

Alle SH-eiere og alle deres hunder, uansett linjer, utseende og bruksområde er velkommen i klubben. Bare de kennelklubbregistrerte hundene kan delta på Vintersamlingens løp, men det arrangeres også løp for de som ønsker å delta på aktiviteter i regi av NSHK med uregistrerte hunder. Det meste er åpent for alle, og vi vil gjerne se dere på samlingene våre, enten de er i regi av NSHK sentralt eller lokallagene.

Nettside og sosiale medier

På klubbens nettside finner man informasjon om rasen, klubben, samlinger og resultater: www.siberian-husky.net. Det er også opprettet en egen Facebook-gruppe for klubbens medlemmer, hvor både styret og medlemmene kan dele innlegg, Medlemmer av NSHK. Klubben har og en infoside på Facebook der klubbens styre kan legge ut informasjon. Den heter Norsk Siberian Husky Klubb. NSHK arrangerer også webinarer for klubbens medlemmer. Vennligst kontakt klubben på e-post og ikke via Facebook om du lurer på noe!

Medlemskap i Norsk Siberian Husky Klubb

Informasjonen du trenger angående medlemskap i NSHK finner du på vår nettside. Man får 2 nummer av Huskybladet og 4 nr av Hundesport fra NKK pr år. Medlemskap ordner den enkelte via nettsiden til NKK (www.nkk.no). For innmelding av husstandsmedlemmer, eller valpekjøpere som får rabatt, send en epost til post@siberian-husky.net og oppgi navn, adresse, fødselsdato, telefonnummer og e-postadresse. Faktura kommer fra NKK, eller man kan betale via "Min side" på www.nkk.no. Husk å endre kontaktinfo på Min Side om du endrer adresse, telefonnummer eller e-post.

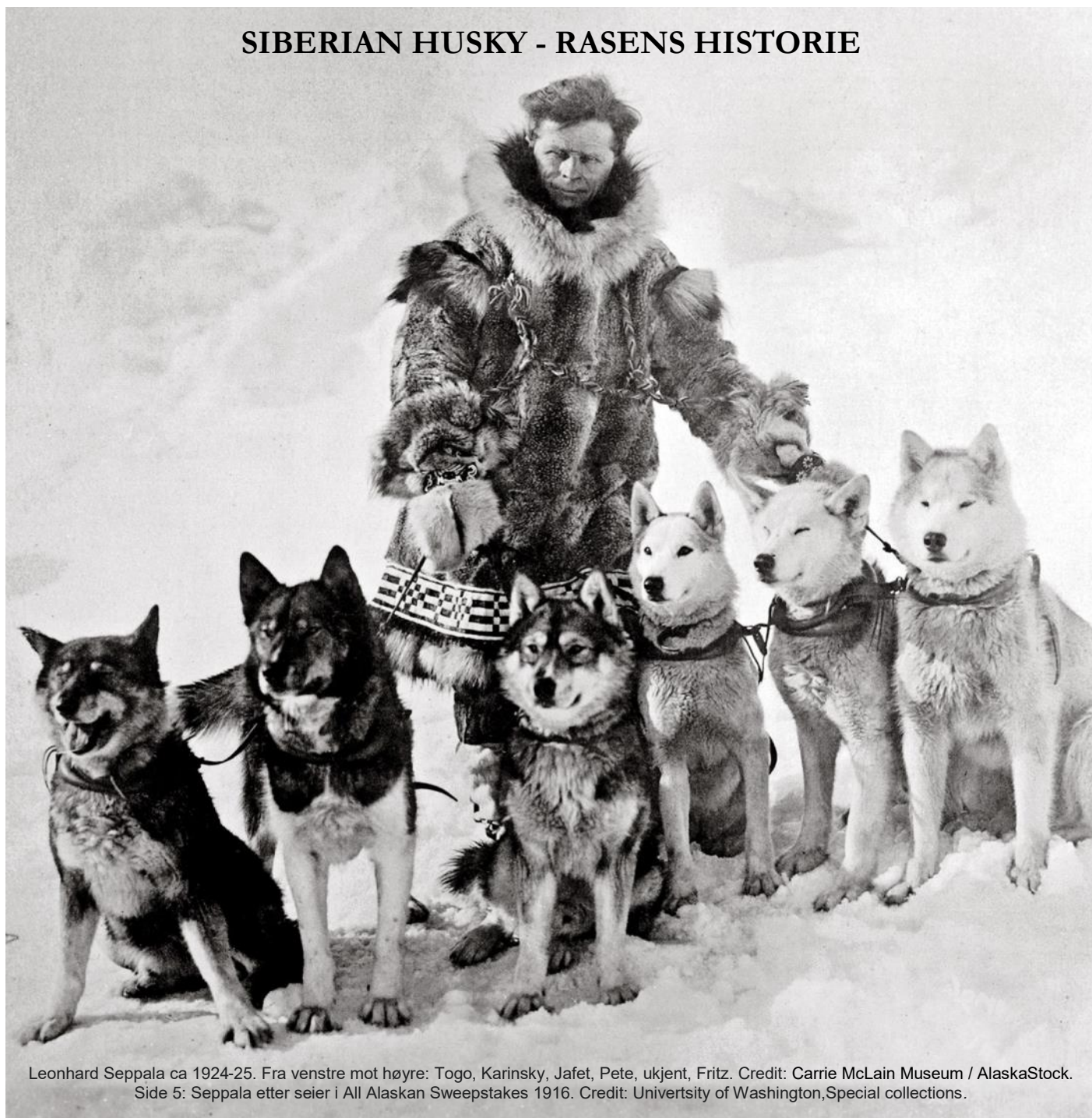
INNHold

Siberian husky i Norge	3
Siberian husky - rasens historie	4
Siberian husky	6
Hva er en "husky"	8
De vanligste fargene	11
Kjøp av hund og riktig valg av rase 12	
Valpeformidling	16
Avlsretningslinjer	17
Tips til valpekjøpere	18

Foto: Terje Dietrichson.

SIBERIAN HUSKY - RASENS HISTORIE

Leonhard Seppala ca 1924-25. Fra venstre mot høyre: Togo, Karinsky, Jafet, Pete, ukjent, Fritz. Credit: Carrie McLain Museum / AlaskaStock. Side 5: Seppala etter seier i All Alaskan Sweepstakes 1916. Credit: University of Washington, Special collections.

Rasen siberian husky har sine aner i Sibir, nærmere bestemt i kyststrøkene i Øst-Sibir. I dette ugjestmilde strøket levde en rekke nomadiske eskimostammer som inntil 1650-årene ikke hadde hatt kontakt med de hvite. Fra 1880-tallet økte russernes innflytelse i disse områdene (i 1847 besto Sibirs befolkning av 80% russere). Eskimoenne hadde intet skriftspråk, så kilden til viten om den sibirske urbefolkningen har vi fra bøkene til datidens opp-

De fleste stammene bestod av rein-driftsnomader i innlandet og hundekjørende jegere langs kysten. Innlandsfolket brukte rein til transport og trengte hunder kun til gjeting. Når det står i diverse leksikon at siberian husky ble brukt til gjeterhund og trekkhund, stemmer dette altså ikke. Det er snakk om forskjellige hundetyper. Man anser at siberian huskyen stammer fra Kyst-Chuchienes hunder. Handel med hunder var svært utbredt de innfødte imellom, og med russerne, så det er rimelig

å anta at en del av importene som kom til Alaska også hadde aner fra andre stammer, samt russernes hunder.

Kun de sterkeste overlevde

Reindriftsnomadene hadde relativt stabil tilgang på føde og var langt mer velstående enn sine slektninger ved kysten. Disse var som jegerfolk flest prisgitt varierende jakt og fiskelykke. Dette gjorde at lange hungersperioder var vanlige, noe som selvsagt påvirket både mennesker og dyr. Kun de ster-

keste overlevde, og denne beinharde utvelgelsen som fant sted gjennom århundrer preger polarhundene den dag i dag. Blant annet har en typisk siberian husky svært god metabolisme. Det vil si at den utnytter maten meget godt og klarer seg med langt mindre fôr enn det andre hunderaser på samme størrelse gjør. Den tåler sterk kulde og er robust og sunn.

Vennligsinnede og snille hunder

Det var stor forskjell på hvordan de

forskjellige stammene behandlet hundene sine. Noen var grusomme mot dyrene, mens andre utviste stor omtenkksomhet. W. Bogoras, en russer sendt i eksil til Sibir i 1890-åra, skriver: "Chuchiene behandler hundene sine langt bedre enn hva som er vanlig hos andre urfolk, og deres hunder er da også vennligsinnede og snille. En av grunnene til den gode behandlingen var kanskje at ifølge deres mytologi var veien til paradiset vaktet av hunder, og den som hadde behandlet hundene sine dårlig slapp ikke inn."

Siberian husky deltok i løp i 1909

På 1880-tallet ble det funnet gull i Alaska, og i 1896 startet gullrushet som fikk tusenvis av mennesker fra hele verden til å trekke mot nord på jakt etter edelt metall. Behovet for trekkhunder var umettelig. I tillegg til de indianer- og eskimohundene som allerede fantes, ble alle slags raser og blandinger sendt oppover til det kalde nord for å spennes foran sleder. I dette barske miljøet oppstod de første sledehundveddeløpene, kalt All Alaskan Sweepstakes. Dette var et 650 km langt løp der hunder og kjørere skulle testes under alle slags forhold. I dette løpet deltok for første gang siberian huskyer i 1909. De endte på 3. plass og beviste med det sin fart og utholdenhet, til tross for at de var langt mindre og spinklere enn de hundene man ellers kjørte med på den tiden. De var også mye enklere å ha med å gjøre enn de innfødte hundene i Alaska. I årene som kom gikk siberian huskyspann stadig av med seieren. Mest berømt var den utflyttede nordmannen Leonhard Seppala som vant løpet flere ganger. Han ble ytterligere berømt da han kjørte den lengste og hardeste etappen under det såkalte "Serumkappløpet", der hundspann i etapper fraktet difteriserum til den lille byen Nome som var uten flyforbindelse. Dramaet ble fulgt av en hel nasjon, og hundekjørerne ble feiret som helter. Dagens Iditarod-løp ble startet til minne om denne hendelsen i den samme traséen. Seppala og hans siberian huskier vant løp over hele USA og Canada og bidro til å gi rasen stor utbredelse

og popularitet som trekkhund.

USA er rasens hjemland

I 1932 ankom de siste sibirske importene Alaska, og siden er rasen videreført i USA. USA står også oppført som rasens hjemland siden Sovjet benektet at siberian husky var en legitim sibirsk rase. De sibirske urinnvånerne ble kolonialisert, og de opprinnelige hundetyperne ble blandet og delt inn i 3 offisielle "kollektive" hundegrupper: Vest-sibirsk, Øst-sibirsk og Russisk-Europeisk Laika. Disse var igjen delt inn i jakt-, gjeter- og sledehunder. Den eneste arktiske sledehunden det var tillatt å avle var den offisielt godkjente Øst-sibirsk sledehund. Chuchihundene ble sett på som altfor små og puslete til å ha noen verdi i denne sammenheng. Selv om dagens sibirske sledehunder stort sett er blanding av både dette og hint, kan man fremdeles komme over hunder som ligner de opprinnelige Chuchihundene. Russland godkjente i nyere tid Yakutian Laika som rase, en sledehundtype som har noen felles aner med SH.

Rasens utvikling

I USA var siberian husky fram til slutten av 50-tallet den mest utbredte løpshunden, men gradvis overtok de såkalte alaska huskiene, og blandinger med disse, løpsarenaen. Siden siberian husky er en slående vakker hund, var det mange som ønsket å eie en slik uten å være interessert i hundekjøring. I USA tok utstillingsinteressen oversom hovedinteresse hos flertallet av siberian husky-eiere/oppdrettere, og på verdensbasis er rasen i dag dessverre en hund som i tillegg til avl uten spesielle avlsmål, ofte avles kun med utstilling for øyet. Rasens standard er såpass romslig at den omfatter en viss variasjon i type. Det er viktig at man i avlen selekterer på de mentale og fysiske egenskapene en hund trenger for å bli en god trekkhund, og på denne måten bevare rasen med tanke på det opprinnelige bruksområdet.

Siberian husky til Norge

De første siberian huskiene kom til Norge på slutten av 1950-tallet og fikk

raskt fotfeste. I 1972 ble spesialklubben Norsk Siberian Husky Klubb (NSHK) stiftet. Rasen nådde sitt tallmessige høydepunkt i Norden på midten av 80-tallet. Det ble importert en rekke gode hunder fra kjente kjørekenneler i USA og Europa. Fram til 2012 måtte hundene stå 4 måneder i karantene etter at de ankom Norge, noe som gjorde import av avlsdyr kostbart. Den opprinnelige kjørestilen i Norge var nordisk stil, der kjørerer fulgte hunden/hundene på ski, bak pulk eller slede. Nomekjøring, senere omdøpt til sledehundkjøring, ble etter hvert en populær sport. Her til lands hadde kjørestilen sitt utspring i Norsk Siberian Husky Klubb. I begynnelsen var sprintløp mest populært blant SH-kjørerene, etter hvert mellomdistanse og langdistanse.

Økende interesse for løp

Flertallet av dagens norske siberian huskyeiere har hundene som familiehund til turbruk. Mange kjører også løp med sine siberians. Enkelte dedikerte SH-kjørere, som trener mye og avler bevisst, klarer å hevde seg i tetsjiktet i mellom- og langdistanse med rasen, selv i de store åpne løpene. I Norge er det mange som konkurrerer med sine hunder i åpne løp, siden det sjelden er egne klasser for Rnb (Registered Nordic Breeds). I de fleste andre land er det flest løp der siberian huskyer bare konkurrerer mot hverandre.

Avl av siberian husky

Deltagelse i løp er viktig for å få testet hundens bruksegenskaper på et noenlunde objektivt grunnlag. Hunden skal i tillegg til bruksegenskaper også ha det utseendemessige preget som nettopp gjør den til polarhunden siberian husky. Det finnes fortsatt en brukbar stamme av siberian-trekkhunder her i Skandinavia. Det er flott å ha en siberian husky som familiehund, og å delta på utstilling, men hovedandelen av de det avles på bør være gode trekkhunder i tillegg til at de bør være rasetyper og ha et sosialt og vennlig gemytt. Å avle frem den perfekte hund er ikke på noen måte enkelt!

Foto: Camilla Kerler Günther

husky. Andre hundetyper ville vært angstbitere i samme situasjon. Aggresjon er i det hele tatt en uønsket og utypisk egenskap hos siberian husky. De fleste siberian huskyer er imøtekommende og kjælene overfor mennesker, enten de vokser opp som kennelhunder eller familiehunder. Innen alle hunderaser forekommer individer med annerledes adferd enn det man forventer, både i positiv og negativ retning, men det store flertall innehar rasens kjente særtrekk.

Størrelse

En siberian husky er en middels stor spisshund med elegante, lette bevegelser. Den har moderat benstamme og moderat kompakt kropp med tett pels og opprettstående ører. En tispes standardmål er 51-56 cm, den veier gjerne fra 16-20 kg. Hannhunden er 53-60 cm høy og veier fra 18-27 kg. "Vanlig" størrelse er rundt 17-21 kg for tisper, og 20-26 kg for hanner. En siberian husky er altså vesentlig mindre enn de andre polare spisshundene, men langt raskere. De ble kjørt i store spann og var ment å skulle trekke lett last i moderat tempo over lengre distanser. Skal man bare ha en hund til trekking, kan det lønne seg å kjøpe en hannhund, da tispene kan bli i minste laget. Skjønt får man seg en siberian husky, er det en viss fare for at man blir bitt av bassillen og ender opp med flere. Mange liker store siberians og synes at jo større desto bedre. Da bør en huske at rasen har et standardmål, og at siberian husky ikke er en spesielt stor hund i utgangspunktet. Ønsker man en veldig stor og sterk trekkhund, finnes det andre alternativer enn siberian husky.

Pels og pelsstell

En siberian husky skal ha en tett polarpels som består av bløt underull og rette, blanke dekkhår som skal beskytte ulla mot fukt og vind. Man finner variasjoner fra temmelig kort pels til lang og lodden pels. Det finnes hunder som har så lite underull at de ikke kan sies å ha polarhundpels, det finnes hunder med mye pels, men med utstående dekkhår, noe som er feil, og det finnes eksemplarer som er langhårede, såkalte "woolies". Disse er vakre å se på, men pelsen er upraktisk for en trekkhund, i det det lettere setter seg isklumper i den. Denne pelstypen er

SIBERIAN HUSKY

Alle hunderaser har særtrekk når det gjelder utseende og gemytt som karakteriserer det ideelle eksemplar av akkurat den rasen. Om siberian huskyens vesen sier rasestandarden: "Det karakteristiske gemytt hos en siberian husky er vennlig og tiltalende, men også livlig og utadvendt. Den viser ingen egenskaper som vakthund, er heller ikke overdrevent mistenksom mot fremmede eller aggressiv mot andre hunder." Dette er viktige karaktertrekk man må søke å opprettholde i avlen.

Som standarden påpeker, en siberian husky mangler vanligvis vaktinstinkt. Noen bjeffer på fremmede, men de føler likevel ikke trang til å forsvare hus og folk. Det hevdes at rasens nomadiske fortid er årsaken til at den ikke har instinkt for å vokte familiens

"territorium". Man har ikke lyktes i å skarpentrene siberian husky (angripe folk på kommando). Det ligger ikke i rasens natur. Selv om en siberian husky vanligvis er en stille hund, hyler den gjerne i opphisselse når det er mat eller tur på gang. En melankolsk ulekonsert må man også regne med en gang i blant. Er de flere, blir alle med på notene. En slik ulekonsert varer sjelden lenger enn ett minutt og slutter like brått som den begynte. Noen individer "prater" mer enn andre, dvs. brumler og "buuuer" når de ønsker kontakt, og det må ikke forveksles med knurring. Folk som ikke kjenner rasen kan lett misforstå disse lydene.

Temperament

Noen siberian huskyer kan være uinteresserte eller reserverte overfor fremmede. En del er regelrett sky. Dette kan til en viss grad være medfødt, og blir forsterket ved for lite sosialisering og miljøtrening i valpealderen. Dog skal det veldig mye til før en sky siberian husky viser tegn til aggresjon. Den vil heller trekke seg unna eller bli stående som "forsteinet" hvis den ikke kommer unna. Dette er også et rasesærtrekk spesielt for siberian

Foto Gro Britt Skarseth

diskvalifiserende på utstilling, og valper med slik pels bør selges med pris-avslag. I utlandet avler useriøse «oppdrettere» på woolies fordi folk synes de er ekstra «søte».

En siberian husky krever lite pelsstell. Dog røyter den 1-2 ganger i året, vanligvis vår og høst. Da feller den all ulla, og det blir mye hår om man har den innendørs! Det kan være en fordel å fjerne «mattene» av gammel, løsnende ull. Mange med pelshunder investerer i en elektrisk «blåser» som i tillegg til å brukes til tørking etter vask, også kan brukes til å tørrblåse løs pels av hunden for å forkorte røytetiden. Ellers trengs børsten bare når eieren vil pynte på sin venn. En siberian husky som holdes som en vanlig familiehund har liten eller ingen hundelukt. En hannhund vil som regel lukte mer enn en tisper pga hyppig urinering. Kennelhunder kan ha en strammere lukt, men den kan vaskes bort. Det hevdes at en del allergikere er mer tolerante overfor siberian huskypels enn annen hundepels, spesielt hvis hunden holdes ute.

Alle pelsfarger tillatt

På siberian husky er alle farger og øyefarger i utgangspunktet tillatt. De man ser er grå/hvit, svart/hvit, rød/hvit, hvit med flekker av de andre fargene, helfarget hvit (helfarget svart er ikke fullt så vanlig) viltfarget og diverse brune og gyldne toner. Øyefargene er blå, brune, et av hvert, blan-

ding av blått/brunt og gyldne. Mer om dette et annet sted i brosjyren.

Helse

En siberian husky er gjennomgående en sunn og robust hund. Men i likhet med mange andre hunderaser blir den genetiske variasjonen mindre og mindre med årene, og innavlsproblematik-

ken øker. Kjente lidelser på siberian husky er hudlidelser, «huskyhoste» (canine eosinophilic bronchoneumopathy), epilepsi, ektopisk ureter og flere øyensykdommer. I mange land har man krav om øyelysing og HD-røntgning av foreldredyrene for å få registrert valpene, dog er HD ikke ansett som et problem på rasen. Kryptochisme (testikkelmangel) er ikke uvanlig hos siberian husky. Rasen har ingen avlsrestriksjoner i Norge når det gjelder arvelige sykdommer, men anbefaling er øyelysing og gonioskopering. Både med tanke på utvikling av egenskaper, og i forhold til helse, er det sjelden noen fordel å avle på for unge hunder.

Huskyen er definitivt en hund.

En siberian husky er en hund, selv om noen synes den ligner på en ulv, og mange dessverre kaller sine egne huskier for «ulver». Polarhunder er urhunder. Godt språk, jaktlyst og flokkinstinkt har de, og derfor må man passe ekstra godt på så de ikke jager vilt og bufe, men i forhold til andre hunderaser er de generelt forbausende lite aggressive. En del mennesker som har redsel for hunder, kan faktisk føle at huskier er mindre truende siden de ikke knurrer eller vokter. Selv om noen individer kan virke litt reserverte i forhold til en logrende retriever. Alt i alt er siberian husky en glad og nysgjerrig hund.

Foto Rikke Bergendahl

HVA ER EN "HUSKY"

I romaner fra gullrushets dager i USA (Jack London etc.) benevnes sledehundene oftest som "huskyer". Navnet husky er en amerikansk fellesbetegnelse på polare trekkhunder av diverse slag. Blandingshunden alaska husky er den mest utbredte i trekkhundverdenen, og en del eksemplarer kan være svært like en siberian husky av utseende. Men husky og siberian husky er altså to forskjellige ting. Hunder av den registrerte rasen siberian husky benevnes i andre land som "siberians" og alaska huskier som "alaskans". Blandinger av alaska huskier og fuglehunder, i forskjellig blandingsgrad, er en svært utbredt trekkhundtype i hele verden og kalles eurohounds. Når du leser om "huskyer", betyr det altså ikke nødvendigvis siberian husky. I pressen omtales det meste av raser og blandinger som brukes til hundekjøring «polarhunder».

Det er viktig å være klar over at rasen har et sterkt jaktinstinkt. Dette klarer de færreste å trene bort! Båndtvangen finnes for å beskytte både vilt og bufe og bør overholdes av alle hundeeiere enten de har polarhund eller andre hundetyper. Og fordi en siberian husky på jakt kan være vanskelig å kalle inn, bør man være ekstra påpasselig i sommerhalvåret, slik at den ikke kommer løs i områder der bufe beiter. En bør også være påpasselig om vinteren når snømengden gjør at rådyr, hjort og elg ikke kan flykte. I praksis vil det si hele året.

Vennskap med andre dyr

Til tross for overnevnte noe dystre avsnitt, må det nevnes at mange siberian huskyer er perlevenner med forskjellige slags medskapninger. Som nevnt under de andre avsnittene er det individuelle forskjeller på adferd. Har

man andre kjæledyr før man får siberian huskyvalpen i hus, går tilvenning som regel greit, med mindre hunden har meget sterk jaktlyst. Har man hunden først, og får andre dyr senere, kan det være vanskeligere. Lettest er det med katter, for de kan forsvare seg i motsetning til kaniner, marsvin etc. Vær forøvrig klar over at en siberian husky godt kan være kompis med husets katt, men kan finne på å jage naboens. Når det gjelder saueavvenning med strømhalsbånd, får polarhunder som regel ikke delta på slike kurs. Dette for å unngå å skape falsk trygghet hos polarhundeierne, da man mener at man aldri kan stole hundre prosent på en polarhund når det gjelder sau.

Barn og siberian husky

Barn synes å bli tiltrukket av den bamsete fremtoningen til en siberian husky, og som regel går samværet meget

greit. På dette feltet er en siberian husky som hunder flest, noen er veldig tålmodige med barn, andre synes ikke noe om dem. Hunder som ikke er vant med barn bør få tid til tilvenning. De voksne har ansvar for å lære barna "hundevettregler" og passe på at barn som er for små til å forstå ikke får anledning til å plage hunden. Barn kan ikke tolke en hunds signaler om at den vil være i fred.

Ute- eller innehund?

Med sin tykke arktiske pels og robuste vesen, er en siberian husky skapt til å tåle et liv utendørs sommer som vinter. De fleste som holder mange hunder av rasen, foretrekker av praktiske årsaker å la de bo utendørs og heller komme på innendørsvisitter. Imidlertid er mange siberian huskyer innehunder også. Som andre hunder vet de å sette pris på innelivets gleder, som eierens seng og sofa, tigge mat og å ha mye tilgang på kos. Ingen har fortalt dem at som de barske polarhundene de er, bør de kun bo ute. Det

er spørsmål om hva hundene vennest til. Har man en valp som skal bo inne fra første stund, er saken grei, men overtar man en voksen hund som har bodd utendørs, kreves tilvenning til innelivet. En slik hund synes ofte det blir for varmt inne og trekker gjerne til døra for å komme ut. Polarhunder som bor inne utvikler tynnere pels enn de som bor ute. En fordel med å ha hunden ute, er å slippe alle hårene under røytesesongene, samt at man unngår at rampehunder/valper i slyngelalderen ødelegger hus og innbo.

Hundehus og hundegård

Skal hunden bo ute, trenger den et tørt og lunt hundehus med flatt tak, da en siberian husky elsker å ligge høyt og holde oppsyn med omgivelsene. Skal den bo i hundegård, bør den være minst 180cm høy (obs snødybde om vinteren) og sikret langs kantene med heller, betong eller nedgravd netting, gjerne armeringsnett. En siberian husky graver seg dype hull til å ligge og svale seg i, og noen ganger ser det ut til å være ren "lystgraving". Gressplen omgjøres kjapt til ørken!

Foto Gro Britt Skarseth

Siberian husky tåler å sove ute

Ute på tur vinterstid tåler en siberian husky godt å ligge ute under åpen himmel, forutsatt at den er vant til å bo utendørs og har pels til det. Den graver seg gjerne en grop i snøen, der den krøller seg sammen med snuten under halen. Vis omtanke ved å binde hunden mest mulig i le for vinden, bind den under et stort tre hvis det regner etc. En hund som ligger rett på snøen forbruker mer energi for å holde på varmen. Den vil derfor trenge større tilskudd av fôr/fett. Bivåner man et sledehundløp, ser man at hundene holdes mest mulig i bilene, og på overnattingsløp får de halm å ligge på og gjerne dekken i tillegg.

Aktiv bruk av hunden

Ingen hund er født trekkhund. Til det er for mye avhengig av gener, riktig opplæring og trening for at resultatet skal bli bra. De vanlige trekkhundtypene er født med bedre forutsetninger til å kunne utvikles til gode trekkhunder enn andre, på samme måte som andre raser avles med tanke på gjeting, jakt, vokting og så videre. Å beholde og forbedre en rases bruksegenskaper krever aktivt bruk av hundene, selektiv avl og streng utvelgelse av de beste avlsdyrene.

Mentale egenskaper og anatomi

Erfaring har vist at de mentale egenskapene som en god sledehund trenger i sitt arbeid, som lederhundegenskaper, arbeidsvilje, utholdenhet etc., er egenskaper som raskt går tapt om de ikke tas hensyn til i avlen. I tillegg bør hunden ha en anatomi som gjør at den beveger seg lett og uanstrengt i akseptabelt tempo. Gidder den ikke jobbe, hjelper det lite med en utmerket kropp. En hund som har gode mentale egenskaper, har et "godt hode", eller er "tøff i hue" som man sier, kan kompensere for anatomiske svakheter og likevel fungere bra i selen. Men en dårlig bygget hund vil ha mindre evne til å holde god fart, og den vil fortære bli stiv og sliten, og kanskje lettere skadet. Den samme viljen til å jobbe kan gjøre en hund som er liten av vekst til en mer effektiv trekkhund enn en som er større, men mangler "hue". Det ideelle

er selvsagt god mentalitet og en godt bygget kropp av passende størrelse. I tillegg skal den se ut og oppføre seg som en siberian husky. Desto flere detaljer man skal tenke på i avlen, desto vanskeligere blir det. Derfor har blandingshunden Alaska Husky oppstått, avlet kun for å jobbe hardt og løpe fort, uten tanke på en detaljrik rasestandard.

Opprinnelig en sledehund

Siberian huskyen ble i sin tid importert til USA for å brukes i sledehundløp, og det var som løpshund den ble avlet i stor stil. Rasens første standard ble skrevet i 1932 basert på datidens beste løpshunder. Utstillingsinteressen tok dog overhånd i USA på 1960-tallet. Dette har ført til mye diskusjon gjennom årene. "Show-folket" mener de har den opprinnelige siberian huskytypen, og at racing-siberians er «sprinterne». Siberiankjørerne mener at dagens brukslinjehund er like opprinnelig, avlet ut fra rasens opphav som en effektiv sledehund, og at showstammen er blitt altfor grovbygget og kortbeint, og dessuten mangler de mentale egenskapene til en sledehund. Selv om Chuchi-eskimoene ikke kjørte løp, var de avhengig av raskest mulig transport for å drive jakt, samt at de forflyttet seg med hundespenn da de lå i geriljakrig med russerne i 100 år.

Romslig standard

De mest ekstreme trekkhundene innen rasen kan være smale, høybeinte, med manglende underull og lite utviklet polar- og rasepreg. Ekstremene innen "show"-varianten kan være kompakte og tønneformede, eller kanskje meget lavbente, overvinklet i hasene og med lange rygger. Tykk, ren, fønet pels og vakre hoder hjelper dog godt på helhetsinntrykket i utstillingsringen. Ekstremene bør alle prøve å unngå, enten man driver med kjøring, utstilling eller begge deler. Standarden er ganske romslig, så den gir rom for en viss typevariasjon. Denne diskusjonen vil nok fortsette å blomstre i siberian husky-verdenen.

Utstilling

Skandinavia har, sammen med Storbritannia, vært en siste skanse der den bruksavlede huskyen har dominert rasen totalt. Men også her i landet har interessen for SH til utstilling vært økende, og det nye markedet for slike hunder er folk som vil ha utstilling som hobby og stille mer aktivt. I kroppsbygning er disse hundene ofte en del annerledes bygget enn det hundekjører foretrekker. Heldigvis får de fleste SH'er i Norge, uansett type, sele på og får utfolde seg med fysisk aktivitet.

Fra turkamerat til spann

Mange starter med siberian husky som turkamerat i skog og fjell, og ender opp med et helt spann etter å ha blitt bitt av basillen. Hundekjøring er veldig moro, men er en ressurskrevende «hobby», og for mange en livsstil. Å oppnå gode resultater krever et godt hundemateriale, penger, mye tid til stell og systematisk trening.

Vær selektiv i valg av valp

Er det vesentlig for deg å ha en brukbar trekkhund, enten det er til tur eller konkurransekjøring, skaff deg et best mulig utgangspunkt ved å kjøpe hund fra en oppdretter som kjører aktivt med hundene og legger vekt på dokumenterbare egenskaper i avlen. Og som ellers har dyr du synes er pene og trivelige. Selv om du ikke har ambisjoner på konkurransefronten, er det hyggelig å ha en turhund som jobber godt, enten du snørekjører eller skal på en lang påsketur. Som vi har terpet litt på

Foto Kari Hope

i denne brosjyren, er dette ingen selvfølge, selv om siberian husky er en trekkhundrase.

Valp eller voksen hund

Å kjøpe valp er uansett et sjansespill. En har ingen garantier for hvordan en valp vil bli som voksen. Kjøper man en voksen hund, vet en litt mer om egenskaper, utseende og størrelse, men mister da muligheten til selv å prege hunden i oppveksten. Overtar du en voksen hund, bør du avtale en prøveperiode.

Mosjon

En siberian husky er skapt til å bevege seg, og bør få utfolde seg fysisk, men ingen har fortalt den at den MÅ løpe

ter, men en vanlig friluftst interessert familie/person vil kunne gi den et godt liv. Siden den ikke kan slippes løs, er sykling på kjølige kvelder den enkleste måten å få mosjonert hunden på om sommeren. Man kan og flere steder leie inngjerdede hundeparkområder og la hunden løpe fritt.

Trening for løp og harde turer

Skal man trene opp et konkurransedyktig hundespenn, kreves det at spannet trenes 4-5 ganger i uka fra slutten av august til løpssesongen starter i januar. Det finnes mange teorier om hvor mye og hvilken type trening et hundespenn trenger. Her må en søke spesiallitteratur eller ta kontakt med folk som er aktive i miljøet eller en trekkhundklubb.

Foto Rikke Bergendahl

flere mil om dagen. Imidlertid tåler den det også om eieren stiller slike krav. Snørekjøring, trekking av pulk eller slede, kløving, vognkjøring og sykling er mosjonsformer som passer en siberian husky. Intensiteten på mosjonen har mer å si enn tiden man er ute. Hunden får tatt seg mer ut på en halvtimes sykkelturn enn ved å gå på tur i bånd i flere timer. Husk at hunder også blir gode og slitne av mentale treningsøvelser.

Som hunder flest er en siberian husky tilpasningsdyktig og tar imot det du har å tilby. Selvsagt bør en siberian få være i jevnlig aktivitet sommer og vin-

tallet av siberian huskyeiere har mer enn nok med hundekjøringen og ikke tid til andre aktiviteter, samt begrensningen i at fleste siberian huskyer kontrolleres dårlig i løs tilstand.

En siberian husky er intelligent, smidig og kvikk, så det er ikke noe i veien for å prøve seg på variert hundesport. Det har med hell vært prøvd agility, sportrening og "lurhund" på elgjakt. Alle hunder har godt av mentale utfordringer i tillegg til de fysiske.

Alle pelsfarger tillatt

Få hunderaser kan vise til et slikt spekter av pelsfarger og tegninger som en siberian husky. Ingen farge er i følge standarden å foretrekke fremfor en annen. Dette fordi man i avlen bør vektlegge kroppsbygning og bruksegenskaper fremfor kosmetiske detaljer som farger og avtegninger. For mange oppdrettere er likevel noen farger mer tiltalende enn andre, så gjennom årenes løp har enkelte farger/mønstre nesten forsvunnet fra de typiske utstillingslinjene, mens de mer "klassiske" tegningene har manifestert seg. På brukslinjene finnes fremdeles alle rasens opprinnelige farger/tegninger.

De viltfargede hundene med mørke masker finner man nesten bare blant de hundene som er avlet for trekk. Ser man på bilder fra de opprinnelige importene, er flertallet av hundene mørkmaskede.

I rasens hjemland USA har man faste fargekoder på rasen, men her til lands er det opp til oppdretteren hva hen kaller valpens farger på registreringspapiret.

En annen ting er at huskyvalper ofte forandrer pelsfarger og tegninger fra valp til voksen, så for en uerfaren oppdretter/valpekjøper er det ikke alltid lett å vite hvilke farger hunden vil få som voksen.

Øyenfarger

Ikke nok med at siberian husky har et slikt vell av fargevariasjoner i pelsen, men den har også forskjellige farger på øynene. Mange forbinder siberian husky med de isblå øynene, og tror alle har slike øyne, men det er langt fra tilfelle. Blå øyne forekommer også hos flere andre raser. Dette kan hos noen ha sammenheng med helseproblemer som døvhets, da fremkalt av andre typer gener enn hos blåøyde siberian huskier. Mens "glassøyne" for andre raser er uønsket, sier standarden for siberian husky at ingen øyenfarge er å foretrekke fremfor en annen. Hundene kan ha to brune, to blå, et blått og et brunt, eller kombinasjoner med "splitt-øye", dvs brune øyne med en eller flere blå flekker i, eller blå øyne med brunt i. Hunden har like godt syn uansett øyenfarge.

DE VANLIGSTE FARGENE PÅ SIBERIAN HUSKY

Foto: Rikke Bergendahl, Gro Britt Skarseth, Tanita H. Rangnes.

Grå

Finnes fra helt sølvgrå sjatteringer i lys grå (silver grey) som oftest har hvit eller lysegrå underull og mørke hårspisser, til mellom- og mørk grå. Fargen ulvegrå beskriver en gråfarge der underullen er beige og pelsen har bruntoner bak ører, på haser og i sadelen. Mange hunder som blir helt grå som voksne, har gul/gylde valpeull.

Sorte

Finnes fra kullsort (jet black), der underullen er sort, til gråsort (dilute black) der underullen er grå. Sorte hunder kan også ha innslag av rødlige/gylde farger. På brukslinjer finnes fremdeles nesten helsorte eksemplarer, noe som var vanlig i rasens pionertid. Endel valper har mørke masker rundt øynene som kan forsvinner helt eller delvis når utvokst.

Rød/kobber

Kobberfargete hunder, eller røde (coppers, reds) som de oftest kalles, er relativt sjeldent på brukslinjer, mens det er en ganske utbredt farge på "show"-linjer. Fargen finnes i forskjellige nyanser, på engelsk kalt dark og light reds. Røde hunder har alltid leverfargete snuter/lepper og ofte har de gylde øyne. Denne pelsfargen blir lett bleket og skadet av sol.

Viltfarget

Viltfarget (agouti) er ikke uvanlig på brukslinjer, men nesten ikke-eksisterende på "show"-linjer. Fargen har alltid kremfargete markeringer og masker med stripe over neseryggen. Pigmentet går langt ned på ben/sider. Dekkhårene er sorte i bunn og tupp og gylne i midten. Underullen er mørk. Negler og værhår er sorte. Fargen forveksles ofte med ulvegrå, som er langt mer vanlig.

Gylde og brune

Det finnes en del brune og gylne toner som ikke er ekte agoutier. Noen kalles på engelsk "Sable". De har grå/sorte dekkhår med rød, oransje eller brun underull. Mange er ulvegrå, og ligner sable, men har beige underull. Andre er rett og slett litt vanskelig å finne rette betegnelsen på. Forskjellige brunaktige og gylne toner sees ofte på brukshunder her til lands.

Pinto

Pinto (Piebald) er en hund med hvit grunnfarge og flekker i andre eksisterende farger. Hunder som har store felter av farget pels, eller også større hvite avtegn enn vanlig, kalles på engelsk splash coats. Uttrykket blir ikke brukt på norsk. Flekkete hunder er vanligere på noen linjer enn andre, som for eksempel hos stamkennelen Anadyr (USA).

Hvit/Isabella

Helhvite hunder har hvit underull og hvite dekkhår. De har som regel leverfarget snute/lepper men kan også ha sort pigment.

Det finnes også Isabellahvit, eller Gulhvite som har innslag av gyllent på ører/rygg og som også kan ha sorte hårtupper på hode/sadel.

Øyenfarger

Øynene til siberian husky kan som kjent ha forskjellige fargekombinasjoner. Vanligst er to brune eller to blå, men de har også ofte et øye av hver farge, eller at et øye er både blått og brunt, splitøye. Ingen av delene skal foretrekkes fremfor andre. Spesielt på røde hunder kan øynene se nesten grønne ut på valper og ende som gule/gylde.

KJØP AV HUND

- og riktig valg av rase

Før du kjøper hund bør du ha tenkt nøye gjennom hvorfor du vil ha denne rasen, hvor mye tid du kommer til å bruke på den og hva du skal bruke den til. En SH lever vanligvis 10-14 år. Tenk gjennom hvilke egenskaper hos hunden som er viktigst for deg, og undersøk om dette stemmer overens med standarden for den rasen du ønsker å kjøpe. Det er altfor mange huskier til omplussing! Sjekk også klubbens skriv «NSHK s tips til valpekjøpere».

Siberian husky er en utmerket turhund. Den greier seg godt selv om været skulle bli dårlig. Hvis du skal kjøpe en siberian husky, bør du være forberedt på å holde hunden i bånd, og at den kan trekke hardt i båndet når du går på tur. Selv om en siberian husky er svært tilpasningsdyktig, vil den trives best hvis den får rikelig med mosjon året rundt. Den vil vanligvis trekke såpass at du ikke kan gå på ski sammen med en som går uten hund.

Valg av oppdretter

Rasestandarden for siberian husky er ganske vid når det gjelder utseende. Du kan derfor finne litt forskjellige hundetyper hos de forskjellige oppdretterne. De fleste som velger rasen for første gang tar det for gitt at alle siberian huskyer er gode trekkhunder, men vær klar over at det fins store variasjoner på dette området. Oppdretterne har varierende erfaring på dette området.

Husk også at i hundeverdenens tilbydermarked finnes det mange som selger hundevalper som verken har den erfaring, kunnskap eller etikk og moral man burde inneha. Mange uerfarne på jakt etter hund mister hodet når de ser en flokk søte valper og glemmer å være kritiske.

Gjør research før du kjøper valp

Spør oppdretter om egenskapene til foreldredyrene og deres slekt. Det er som regel ingen motsetning mellom å være en god trekkhund og en god familiehund. Rasen har vanligvis god avknapp. Man har uansett ingen garanti med en valp, men utgangspunktet bør være best mulig.

Før du velger oppdretter, bør du hilse på voksne hunder fra denne oppdretteren. Hvis det gjelder en fersk oppdretter, bør det være mulig å se seleksjoner til valpeforeldrene hos andre.

Foto: Tanita Hakkebo Rangnes

Foto: Oda Ingstad

Foto: Kari Hope

Studer de voksne hundenes utseende og temperament. Se hvordan de fungerer sammen, og hvordan de oppfører seg mot mennesker. Hvordan det ser ut i hundegården til oppdretteren sier litt om hvor mye tid oppdretteren bruker på hundene sine. Spør hva oppdretteren gjør for å stimulere valpene de første åtte ukene. Dette er viktig!

Trekkhundegenskaper

Det å avle etter trekkegenskaper har vi nevnt flere steder i brosjyren. Du kan selvsagt ved trening få en nesten hvilken som helst hund til å trekke litt, men det er mye enklere å arbeide med en hund som elsker å arbeide. Hvis du tenker å kjøre med en eller to hunder, vil det være viktig for deg at hunden har lederhundegenskaper, at den liker å løpe foran. Ingen hund har "alt". Du bør derfor prioritere å velge en oppdretter som har samme ideer som deg om hvordan en god hund skal være.

Rasehunder innenfor standard

Ustilling med SH har økt i popularitet, også i Norge, de senere årene, og man foretrekker andre linjer/stamkenneler enn hva hundekjørere oftest gjør. Mange kjørere stiller ut hundene sine på klubbens spesialutstilling. Utstillingsresultater sier lite om hvor god en hund er til å trekke, men en rasehund bør likevel være innenfor standarden, også når det gjelder utseende.

Hva kan man forvente av oppdretter

Når du har valgt en oppdretter med hunder du liker, bør du få lov til å hilse på valpene og eventuelt velge en valp i samarbeid med oppdretter. Det tar noen uker før man kan skille de forskjellige personlighetene, samt at anatomien endres. Oppdretter bør kunne

hjelp deg å velge den riktige valpen i kullet. Skal oppdretter beholde valp selv, får du kanskje ikke vite hvilken valp du kan få før nærmere syv-åtte ukers alderen.

Ormekur og vaksiner

Når du henter valpen ca åtte uker gammel, skal den ha vært gjennom ormekurer og blitt ID-merket. Hvis valpen har fått vaksine før du henter den, skal du få med vaksinasjonsattest.

Kjøpekontrakt

Du bør kreve skriftlig kjøpekontrakt. Hunder som avteres f.eks. på Finn.no til langt lavere priser, er oftest blandinger eller uregistrerte SH. Disse kan ikke utstilles, delta i løp for registrerte polarhunder eller brukes i avl av kennelklubbregistrerte hunder. Mange ender opp med å angre på at de kjøpte en uregistrert hund. Klubben får rett som det er henvendelser fra folk som

har kjøpt siberian husky og ikke fått registreringspapirer som de ble lovet. Ønsker du en registrert hund, må du forsikre deg om at foreldrene er registrerte i Norsk Kennel Klub (NKK), og forlange en skriftlig kontrakt der det fremgår at valpen skal registreres. I henhold til NKKs regelverk er det obligatorisk med registrering av alle valper i et kull, og hele kullet skal registreres samtidig innen tre måneder.

Få med for

Du bør få med deg litt av den typen mat som valpen er vant med. Unngå fremmed mat i starten. Hvis du ikke har andre hunder fra før, kan det være lurt å få med et teppe, eller noe annet som lukter "hjemme" for valpen, slik at den har noe som føles trygt i starten.

Foto: Gro Britt Skarseth

Foto: Kennel Vargevass

kan bli påkjørt. Du vil sannsynligvis bli det tryggeste stedet i verden i løpet av kort tid.

De første dagene i nytt hjem

Du kan forvente at valpen er rolig de første dagene. Det er nå viktig å bli godt kjent med valpen forrest mulig. Mange tar valpen med i senga og har den sammen med seg hele døgnet de første dagene. Dette kan du trygt gjøre, selv om du har tenkt at hunden skal bli utehund senere. Det er ikke lurt å invitere gjester for å se på den nye valpen før den er trygg i de nye omgivelsene, og husk at vill barnelek kan skremme en liten valp. Helt fra første dag kan du begynne å gjøre valpen husren ved konsekvent å bære den ut hver gang den våkner og etter hvert måltid. Husk at valper trenger mye søvn, og at de bør få sove til de våkner av seg selv.

Alenehund

Hvis du bare har en hund, må du bruke mer tid på den enn hvis du har flere hunder. Hunden er et flokkdyr, og hvis du er flokken, må du være sammen med hunden. Det betyr at en hundseieren enten må ha innehund eller være svært mye ute selv. En innehund kan godt vennest til å ligge ute om dagen når eieren er på arbeid, og til å være ute om natta, men det er ikke tilstrekkelig sosialt for en alenehund å bare ha kontakt med andre individer når den luftes eller trenes. Hvis du har to eller flere hunder, har de selskap i hverandre, og da er det lettere å ha utehunder. En del sliter med separasjonsangst på hunden sin, så det er viktig å trene gradvis på det å være

Oppfølging fra oppdretter

En seriøs oppdretter bør være interessert i å følge opp valpene og være behjelpelig hvis det er noe man lurer på, eller problemer oppstår.

Valg av valp

I et valpekull er det vanligvis en viss spredning både når det gjelder størrelse og gemytt. For en nybegynner kan det være lurt å velge en valp som er sånn midt i laget, ikke den mest dominante og ikke den skyeste valpen. Når det gjelder størrelse, er det ikke slik at den kraftigste valpen nødvendigvis blir den beste trekkhunden. Det er viktigere å være fornøyd med det som er "inni hodet" til valpen. Det er ingen farger eller fargekombinasjoner som foretrekkes mer eller mindre på sibirian husky. Du bør observere valpene litt over tid. Dårlige bevegelser er ikke noe en valp vanligvis vokser av seg.

Du bør heller ikke velge en valp med åpenbare eksteriorfeil. Det er ikke noe problem å kjøpe en hund fra en kennel med aktive trekkhunder selv om du ønsker en tur- og familiehund.

Henting av valp

Det er vanligvis mer fornuftig å hente valpen hos oppdretteren enn å få den fraktet med fly eller tog, noe som kan være en svært traumatisk opplevelse for en valp. Hvis det er mulig, bør det være en person som tar hånd om valpen, og en annen som kjører bilen. De fleste valper er rolige på den første bilturen, men du bør være forberedt på oppkast og avføring. Valpen bør ha hoppet over frokosten hvis den skal reise langt. Den blir mindrer bilsyk når den reiser på tom mage. Husk å ha med vann og godbiter som valpen liker. Husk at valpen ikke kjenner deg, så ikke slipp den løs på steder der den

Foto: Rikke Bergendahl

alene fra hunden er ung.

Tilvenning til hundegård

Når valpen skal vennest til å være ute, bør du unngå å belønne den for å hyle og bjeffe. Det kan lønne seg å la den ligge ute etter at den har fått tur og mat de første gangene og å hente den igjen før den rekker å lage lyd. Gi den eventuelt mat i hundegården, eller på plassen der den skal være, så den forbinder disse stedene med noe positivt.

Hvis valpen hyler og bjeffer, bør du vente til den har bjeffet fra seg før du henter den inn. Det hjelper ikke å kjeffe. Valpen er ikke slem, den er ensom. Poenget er å lære valpen at den ikke kan hyle seg til oppmerksomhet, men at du kommer når alt er stille og rolig. To-tre dager med mye hyling er mye bedre enn 10 år med hyling, men det er sikkert lurt å godsnakke med naboe-ner om dette på forhånd. Mengden lyd er også litt genetisk.

Fôring

Det er vanlig å fôre valpene tre ganger daglig i starten, men det går bra å gå over til to ganger daglig om den begynner å miste interesse for maten. Foret bør fjernes med en gang hvis valpen ikke er interessert. En valp med god appetitt kan godt få så mye mat at den er litt lubben, men den bør ikke bli så feit at kroppen blir tung å bære. Det er imidlertid lett å få en kresen hund hvis den oppdager at det kommer lekrere saker om den ikke spiser det du tilbyr. Valpen tåler godt å gå uten mat en dag hvis den ikke er sulten. En del ”husky-enebarn” kan bekymre eierne sine ved å være veldig småspiste.

Drikke om vinteren

Utehunder bør om vinteren få servert drikke som er så god at de drikker opp alt med en gang, lunkent vann med malt kjøtt eller lignende.

Ormekur

Husk å gi ormekur med anbefalte intervaller til valpen. Resept på dette får man hos veterinær.

Miljøtrening

Så snart valpen er trygg i hjemlige omgivelser, bør den gradvis vennest til alle typer opplevelser. Selv om hunden skal brukes til turer i skog og mark, bør den vennest til å kunne gå der det er mye folk og hunder. Her må hver enkelt valp sees an. Noen valper tar nye ting helt greit, mens andre kan være engstelige. Engstelige valper må gis tid og ikke møte for store utfordringer i starten. La den engstelige valpen møte folk som er vant med hunder først. En hund som skal bli trekkhund bør ikke venne seg til at det skal lekes med alle fremmede hunder den møter, men den bør venne seg til at det finnes andre hunder, og den bør lære seg at andre hunder er noe vi skal gå forbi uten å gjøre noe stort vesen av det.

Valp på kurs

Noen går på lydighetskurs med unghunder, men det kan være like verdifullt å gå på valpekurs, temakurs eller ha kontakt med andre hundekjører/huskyeiere.

Opplæring

Hva valpen skal lære avhenger av hva den skal brukes til. Alle valper bør lære noe. Når du lærer valpen noe, styrker du ditt lederskap. Vanlige komman-

Foto: Stine Oppegaard

doer å lære en trekkhundvalp er stå, sitt, kom, rooolig, høyre og venstre. Det er viktig å trene mye på innkalling mens hunden er ung! I puberteten blir de fleste nokså tunghørte. Det anbefales ikke å lære den å gå uten å trekke i båndet før den har lært jobben sin som trekkhund. Blir den for sterk å gå med, er det viktig å veksle mellom ”gå pent”-trening og trekktraining, så det ikke alltid er forbudt å trekke i båndet den perioden man trener intensivt på dette. Trekksele brukes kun når hunden skal trekke. Så kan man ha en annen type sele til gåturer. Valpen bør etter hvert venne seg til at den skal fortsette videre framover selv om det finnes interessante ting langs veien. Det er lurt å lære inn retningskommandoer og ståkommando mens du går turer.

Foto: Rikke Bergendahl

Ikke overdriv aktiviseringen

Valpen bør ikke tas med på lengre turer enn at den er i fin form hele veien. Hvis den blir tatt med så langt at den blir utslitt og må bæres gang på gang, lærer den seg at eieren ikke er til å stole på, og at den selv må passe på å spare på kreftene. Du risikerer å få en hund som aldri gir alt den har. Ikke ha for store turambisjoner før valpen er utvokst og ferdig innkjørt. Tur skal være lystbetont, og ikke trening, for en ung hund. Tur i ulendt terreng er fint for balanse og koordinasjon. Mange bor i nærheten av en hundepark, men vær oppmerksom på at valpen/ unghunden fort kan få negative opplevelser med fremmede, utagerende hunder.

Innkjøring av valper

De fleste hundekjørere begynner forsiktig innkjøring av valper fra 6 måneders alder. Dette for å bygge erfaring og vaner, men det er snakk om svært korte, lystbetonte turer. Treningen økes gradvis og forsiktig. Fra rundt 1 års alder kan unghundene være med på det meste av trening, men man har alltid i bakhodet at det er unghunder. Aldersgrensen for å delta i løp er 18 måneder.

På en del andre hundetyper, som både har skjelettlidelser og er senere utviklet, praktiseres det å vente med belastning til hunden er fylt 2 år. Du trenger ikke engst deg for dette når det gjel-

Foto Johanne Sundby

VALPEFORMIDLING

Medlemmer av NSHK oppfordres til å annonsere både utførte paringer og fødte valper på klubbens hjemmeside. Vi anbefaler at alle som skal selge eller kjøpe valper bruker denne tjenesten. En forutsetning for å annonsere valper er at man er medlem av NSHK, at hundene er registrerte i Norsk Kennel Klub (NKK) og at NKKs etiske ret-

ningslinjer er fulgt.

Vi ber oppdrettere komme med flest mulige opplysninger om foreldredyrne. Man kan gi opplysninger om premiering på utstilling og resultater på løp. Man kan også legge inn andre opplysninger, som for eksempel helsetester man har gjort. Helsetester, trekkmerittering og utstillingsresultater er tilgjengelig for alle i Dogweb.

Dette erstatter ikke samtaler med oppdrettere, besøk i valpegården, utfyllende opplysninger og det å spørre seg rundt. Det finnes ingen avlsrestriksjoner på rasen, men NSHK har utarbeidet egne avlsretningslinjer. Det anbefales å øyelyse og gonioskopere avlsdyrene og følge gitte avlsanbefalinger.

For klubbens medlemmer er formidling gjennom NSHK's hjemmeside gratis, og er ikke til hinder for å formidle hunder/valper andre steder i tillegg. Det formidles også voksne hunder til omplassering på klubbens hjemmeside.

Foto Sonja Opsjøen

Foto Gro Britt Skarseth

AVLSRETNINGSLINJER

Norsk Siberian Husky Klubbs mål med avl av rasen siberian husky er: funksjonelt sunne, friske hunder med en rasetyrisk konstruksjon, mentalitet og bruksegenskaper, som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet. Retningslinjene inneholder ingen formelle krav, men er ment som råd til hva god avl bør innebære. Det vil alltid være hver enkelt oppdretter og hundeeier sitt ansvar at denne målsetningen oppnås. Styret legger vekt på ærlighet, respekt og samarbeid i avlsarbeidet.

Styret i NSHK kan bidra med råd og faktaopplysninger til oppdrettere som ønsker dette. Oppdretterne er selv ansvarlig for å drive en forsvarlig avl og for det resultat som avlen frembringer.

1. Avl og oppdrett skal foregå i henhold til Norsk Kennel Klubs (NKK) etiske grunnregler for avl og oppdrett og i overensstemmelse med FCI's internasjonale parringsregler.

2. Oppdretter forplikter seg til å drive sitt oppdrett i samsvar med NSHKs formålsparagraf for å bevare rasen og dens egenskaper. Oppdrettere skal holde seg orientert om rasens utvikling og tilstand i forhold til forekomst av

arvelige lidelser.

3. Avlsdyr skal være registrert i NKKs register eller i registre godkjent av NKK.

4. Oppdretter må være medlem av NSHK, og ha betalt medlemsavgift for inneværende år, for å få registrert kullet sitt på NSHKs valpeformidlings-side.

5. Oppdretter skal varsle parringer til NSHK skriftlig med dato for parring. Kullet kommer på valpe listen etter parring dersom NKKs etiske retningslinjer og NSHKs retningslinjer er overholdt. Hvis valpefødsel ikke er meldt NSHK skriftlig innen 75 dager etter parringsdato, strykes kullet fra listen. Valpene skal registreres i NKKs register innen 3 mnd etter fødselsdato.

6. Generell helse

6.1. Alle hunder som brukes i avl skal være fysisk og psykisk sunne og ha et rasetyrisk temperament. Individuer som lider av, eller beviselig er bærere av,

alvorlige arvelige sykdommer eller defekter, skal ikke benyttes i avl. Oppdrettere bør også skaffe seg kunnskap om avlsdyrenes nærmeste slekt med hensyn til gemytt, bruksegenskaper og helse.

6.2. NSHK oppfordrer til øyelysing og gonioskopering av foreldredyr og å følge avlsretningslinjer for dette. Avlsdyr bør være frilyst for arvelige øyesykdommer etter fylte 12 måneder og i løpet av de siste 12 måneder før parring.

Fra 2023 er det under utarbeidelse nye og strengere regler for hundeval via Mattilsynet i samarbeid med NKKs systemer.

Alle raser/blandinger skal etter hvert ha egne avlsprogrammer, og mye mer må dokumenteres fra oppdretteres side.

Dette vil da også omfatte avl av blandingshunder/uregistrerte hunder som pr i dag opererer utenom noe kvalitets-sikringsystem.

NORSK SIBERIAN HUSKY KLUBBS TIPS TIL VALPEKJØPERE

Tenk grundig gjennom hva du skal bruke hunden til.

Mange endrer interessefelt etter en tid som huskyeier. Ofte blir en mer interessert i hundekjøring og vil ha en brukbar trekkhund og etter hvert kanskje flere. Eller en vil at hunden trekker en på ski, foran sykkel, sparkesykkel osv. Det er viktig å velge riktig hund basert på en helhet av det som betyr noe for deg.

Besøk flere oppdrettere og finn ut hva de prioriterer i avlen.

Hvorfor avle på akkurat de to foreldredyrene? Hvilke egenskaper hos hundene ligger til grunn for kombinasjonen av avlsdyr? Hvor mye av slekten til hundene kjenner oppdretter til når det gjelder positive og negative egenskaper?

Hvorfor har oppdretter kull?

Er det for å få flere hunder til eget bruk? Det kan ofte være et kvalitetsstempel.

Alle kan gå inn i NKKs database Dogweb og søke på kennelnavn og hunder. Spør eventuelt en hundeeier du kjenner om å vise deg hva du kan få opp av informasjon. Man kan finne opplysninger om innavlsgrad på valpekullet, helseinformasjon, trekktest og utstillingsresultater, antall kull på foreldrene, alder på foreldre ved avl og avstand mellom kull på samme foreldredyr. Man kan se alle kull registrert på rasen og antall valper som en oppdretter produserer i løpet av et år/flere år.

I alle hunderaser finnes det oppdrettere som opererer i etisk grenseland når det gjelder antall kull pr tisper, alder på tisper ved første/siste kull og oppdrettere som har mange flere kull i året enn det som er vanlig på rasen.

Hva bruker oppdretter hundene sine til?

Løp, tur, utstilling eller litt av alt?

Har foreldrene til valpene resultater fra løp og/eller utstilling?

Selv om du selv planlegger at du «bare» skal ha en tur- eller familiehund, må en huske at det hovedsakelig er løpshundene som sørger for at trekkeegenskapene i rasen beholdes og blir fremtredende. Siberian husky er først og fremst en trekkhund, og det er svært viktig at trekkeegenskapene beholdes i rasen. En siberian husky er ikke automatisk en god trekkhund bare på grunn av rasetilhørighet.

Det er og greit å vite at det ikke er noen motsetning mellom å være en god trekkhund og å være en god familie- og turhund. Rasen er kjent for å ha en god av-knapp når hunden ellers får nok stimuli og aktivitet.

Foto Tone B Hansen

Hils på foreldredyrene og de andre dyrene hos oppdretter.

Er hundene sosiale og vennlige overfor fremmede mennesker?

Er de uproblematisk i møte med andre hunder? Hvordan ser det ut i hundegården hos oppdretter?

Hvordan stimulerer oppdretter valpene de første 8 ukene?

Siberian husky er en hund som normalt må holdes i bånd på grunn av et velutviklet jaktinstinkt.

Er du sikker på at du er klar for å ha en hund som du ikke kan slippe løs?

Spiser foreldrene til valpene godt? Har de god pels og gode poter? Er de godt bygget?

Er foreldredyrene helsetestet som anbefalt for rasen, f.eks. øyelyst og gonioskopert?

Er hundene registrerte i NKK? Vil valpen bli registrert i NKK?

Det tilbys stadig uregistrerte SH-valper til nesten samme pris som registrerte valper. Gjerne umeritterte og uten helsetesting. Hvorfor er foreldredyrene uregistrerte? Dette er sjelden et kvalitetstegn.

Har valpen fått ormekurer og er ID-merket? Hvis valpen er vaksinert, skal du få med vaksinasjonskort.

Er kjøpskontrakt, helseattest ikke eldre enn 2 uker og registreringsbevis i orden?

Står det for noe i kjøpskontrakten om å få refundert noe av kjøpesummen hvis valpen er kryptorkid (når den ene eller begge testiklene ikke har falt på plass i pungen, f.eks. ved ett års alder), eller den viser seg å ha andre arvelige defekter? Dette er ikke et krav, men er ganske vanlig i en kontrakt.

Har oppdretter noen klausuler i kontrakten, f.eks. avlssperre, gjenkjøpsrett eller avlsrettigheter?

Er oppdretter grundig når det gjelder å intervju deg som valpekjøper? En seriøs oppdretter selger ikke valper til hvem som helst.

En seriøs oppdretter vil ofte også gjøre en vurdering av hvilken av valpene i kullet som passer best for akkurat deg og ditt bruk. Dette utvikles tydeligst fra 5-6 ukers alder og helt frem til valpen er leveringsklar. Derfor loves ikke bestemte valper bort for tidlig bare ut fra farge, størrelse etc.

En seriøs oppdretter er interessert i å holde kontakt med valpekjøper for å høre hvordan det går med valpen.

En seriøs oppdretter vil være behjelpelig med tips og råd, også etter at du har overtatt valpen og hele dens liv.

NKKs tips til deg som skal kjøpe hund: <https://www.nkk.no/hunderaser-og-kjop-av-hund/>

NSHK sin hjemmeside om kjøp av hund: <https://www.siberian-husky.net/w/kjope-siberian-husky/>

Rasestandarden for Siberian Husky: <https://www.siberian-husky.net/w/om-rasen/rasestandard/>

Siberian Husky

Forsidebilde: Jens Fladerer
Baksidebilde: Team Tuva
Unavnede bilder: Rikke Bergendahl

Ansvarlig utgiver: Norsk Siberian Husky Klubb
Utforming: Stine Oppegaard/Rikke Bergendahl
Revidert november 2013
Revidert mars 2024 av Rikke Bergendahl/Gro Britt Skarseth
Org.nr: 898611752
Postgirokonto: 0530 23 47060
IBAN: NO79 0530 2347 060
SWIFT/BIC: DNBANOKK

Hjemmeside: www.siberian-husky.net
Epost: post@siberian-husky.net

Valpebrosjyren Ettertrykk av redaksjonelle artikler er tillatt med kildehenvisning.

Foto: Kari Hope.

